

Διαδικτυακό επιμορφωτικό σεμινάριο: **Σχεδιάζοντας το Πράσινο Μονοπάτι 2 στην πόλη μου – Κεραμεικός**
Δραστηριότητες και εκπαιδευτικά εργαλεία

Τετάρτη 1 Δεκεμβρίου 2021 18:00-20:00

Διοργάνωση: Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης και 2^ο ΠΕΚΕΣ Αττικής

*Οι Πράσινες Γωνιές
της Γειτονιάς μου*

Ποταμός Ηριδανός

Ιστοριογραμμή

Οι Πράσινες Τωνιές
της Τειτονιάς μου

Η μνήμη
της ελληνικής
φύσης

Προστασία
της Φύσης

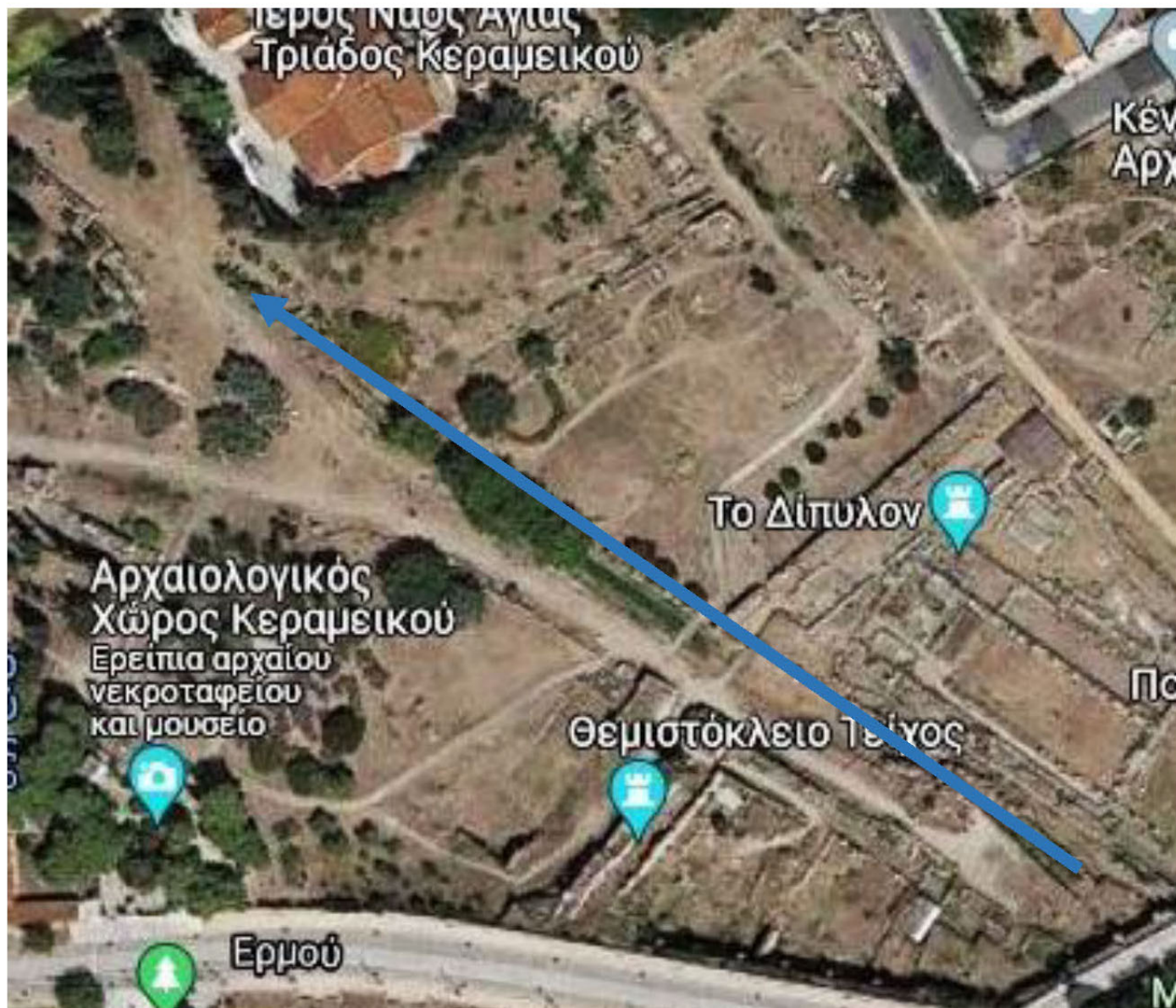
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

Ο **Ηριδανός** ήταν ένας από τους τρεις ποταμούς (μαζί με τον Κηφισό και τον Ιλισό) που άρδευαν το λεκανοπέδιο της Αττικής από τους προϊστορικούς χρόνους. Ήταν ένας ορμητικός χείμαρρος που άλλαζε συχνά κοίτη και πλημμύριζε με τις μεγάλες βροχοπτώσεις, καθώς δεχόταν τα νερά από την Ακρόπολη, τον Αρειο Πάγο, την Πνύκα και από άλλα μικρά ρέματα και χειμάρρους, **γεγονός που οδήγησε ήδη από τα κλασικά χρόνια στον εγκιβωτισμό και την υπογειοποίησή του.**

Κατά τη διάρκεια των αρχαιολογικών **ανασκαφών** στην περιοχή του Κεραμεικού αποκαλύφθηκε η κοίτη του Ηριδανού. **Αυτό είναι το μόνο σημείο όπου μπορεί να δει ο σημερινός επισκέπτης την ανοιχτή κοίτη του Ηριδανού.** Διασχίζει τον Κεραμεικό για περίπου 150 μέτρα και έχει περιστασιακή ροή.

Κατά τη διάρκεια έργων του **Μετρό** της Αθήνας ανακαλύφθηκε ο **υπόγειος ποταμός** ακριβώς δίπλα στην πλατεία Συντάγματος, 6 μ. κάτω από την επιφάνεια του εδάφους. Στην πλατεία Μοναστηρακίου και στο σταθμό «Μοναστηράκι» του ΜΕΤΡΟ οι επισκέπτες μπορούν να δουν **τα απομεινάρια της θολοσκέπαστης κοίτης, αλλά και το νερό να τρέχει, έργο των ρωμαϊκών χρόνων.**

Κοίτη Ηριδανού (με την θολωτή κατασκευή στο μέσον) όπως φαίνεται από την οδό Ερμού. Πλατάνια στο βάθος. Αριστερά η Ιερά Οδός, δεξιά Πομπείο. Φωτο Μ. Ρουσσουμουστακάκη

Φωτο Μ. Ρουσομουστακάκη

Ηριδανός ποταμός. Στο βάθος φαίνεται τμήμα της θολωτής κατασκευής με την οποία είχε καλυφθεί ο Ηριδανός, και το μαρμάρινο τόξο, δίπλα στην Ιερά Πύλη (6^{ος} μ.Χ. αι.)

Ας ξεκινήσουμε την Ιστοριογραφμή.

Στα προϊστορικά χρόνια ο Ηριδανός συχνά πλημμυρίζει, καθώς σε καταρρακτώδεις βροχές δέχεται μεγάλες ποσότητες νερού από τους γύρω λόφους

86 π.Χ.
Άλωση της Αθήνας από τον Ρωμαίο στρατηγό Σύλλα. Μαζική καταστροφή κτιρίων και οχυρώσεων καθώς και των καναλιών του Ηριδανού. Ο ποταμός ανεμπόδιστος επιστρέφει στην παλιά κοίτη

478 π.Χ.
Με την κατασκευή του Θεμιστόκλειου τείχους η κοίτη του Ηριδανού σταθεροποιείται με ένα τεχνητό κανάλι κατασκευασμένο με πλίνθους

117-138 μ.Χ. Επί Αδριανού (117-138) αποφασίζεται ο εγκιβωτισμός του. Το ποτάμι καλύφθηκε από πλινθόκτιστο θόλο (αυτός που είναι ορατός στην πλατεία Μοναστηράκι και στον υπόγειο σταθμό του Μετρό), ενσωματώθηκε και μετατράπηκε σε υπόνομο

Συγκεντρώνουμε τις πληροφορίες

Σήμερα 2021 - Στο σταθμό «Μοναστηράκι» του ΜΕΤΡΟ οι επισκέπτες μπορούν να δουν τα απομεινάρια της θολοσκέπαστης κοίτης, έργο των ρωμαϊκών χρόνων.

Στα προϊστορικά χρόνια ο Ηριδανός συχνά πλημμυρίζει, καθώς σε καταρακτώδεις βροχές δέχεται μεγάλες ποσότητες νερού από τους γύρω λόφους

478 π.Χ.

Με την κατασκευή του Θεμιστόκλειου τείχους η κοίτη του Ηριδανού σταθεροποιείται με ένα τεχνητό κανάλι κατασκευασμένο με πλίνθους

0

117-138 μ.Χ. Επί Αδριανού (117-138) αποφασίζεται ο εγκιβωτισμός του. Το ποτάμι καλύφθηκε από πλινθόκτιστο θόλο (αυτός που είναι ορατός στην πλατεία Μοναστηράκι και στον υπόγειο σταθμό του Μετρό), ενσωματώθηκε και μετατράπηκε σε υπόνομο

1992 - Κατά τη διάρκεια έργων του Μετρό της Αθήνας ανακαλύφθηκε ο υπόγειος ποταμός ακριβώς δίπλα στην πλατεία Συντάγματος, 6 μ. κάτω από την επιφάνεια του εδάφους.

Δεύτερο μισό του 6ου αι. π.Χ.

Ο Ηριδανός με δύο κανάλια συνδέεται με τον μεγάλο αποχετευτικό

394 π.Χ.

Η κοίτη του ποταμού διευθετείται εκ νέου

307 π.Χ.

Η κοίτη του ποταμού διευθετείται ακόμη μια φορά

86 π.Χ.

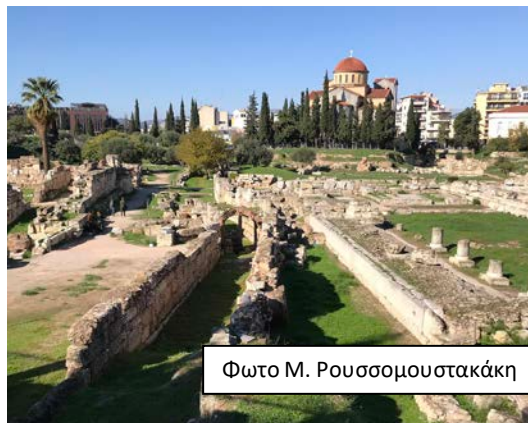
Άλωση της Αθήνας από τον Ρωμαίο στρατηγό Σύλλα. Μαζική καταστροφή κτιρίων και οχυρώσεων καθώς και των καναλιών του Ηριδανού. Ο ποταμός ανεμπόδιστος επιστρέφει στην παλιά κοίτη

1960

Η κοίτη του Ηριδανού στην περιοχή του Κεραμεικού ανακαλύφθηκε κατά τη διάρκεια των αρχαιολογικών ανασκαφών. Αυτό είναι το μόνο σημείο όπου μπορεί να δει ο σημερινός επισκέπτης την κοίτη, η οποία έχει περιστασιακή ροή

Σήμερα 2021 - Στο σταθμό «Μοναστηράκι» του ΜΕΤΡΟ οι επισκέπτες μπορούν να δουν τα απομεινάρια της θολοσκέπαστης κοίτης, έργο των ρωμαϊκών χρόνων.

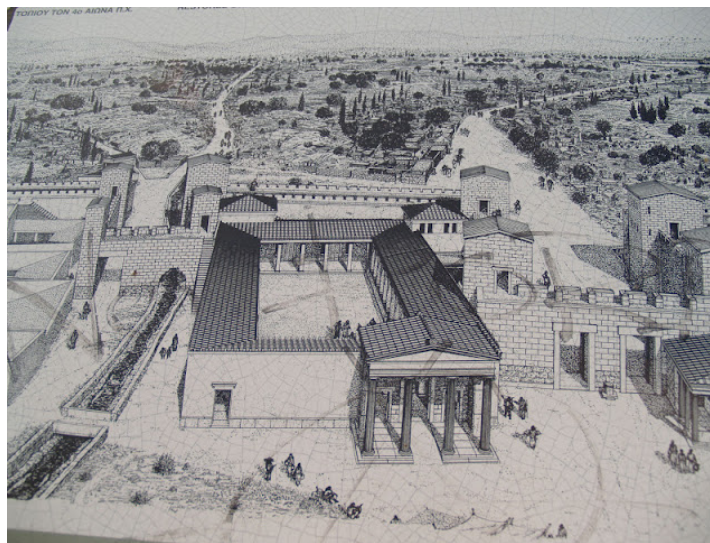
Συγκεντρώνουμε τις εικόνες

Φωτο Μ. Ρουσσουμουστακάκη

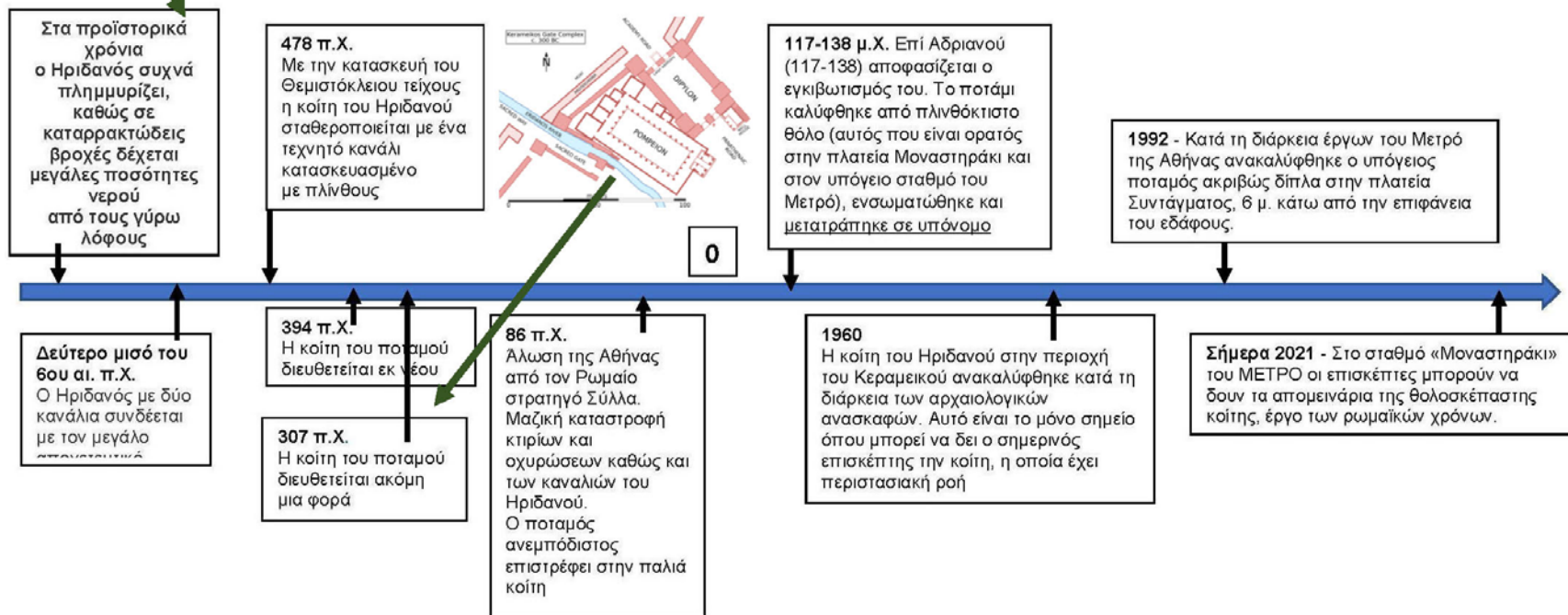
Φωτο Μ. Ρουσσουμουστακάκη

Φωτο Μ. Ρουσσουμουστακάκη

Αναπαράσταση.
Η Αθήνα τον 4ο αιώνα π.Χ. στην περιοχή του Δίπλου. Αριστερά ο Ηριδανός.

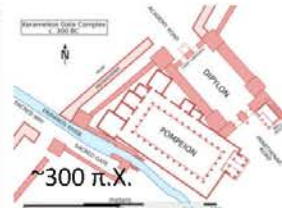

Αναπαράσταση.
Η Αθήνα τον 4ο αιώνα π.Χ. στην περιοχή του Δίπυλου. Αριστερά ο Ηριδανός.

Στα προϊστορικά χρόνια ο Ηριδανός συχνά πλημμυρίζει, καθώς σε καταρακτώδεις βροχές δέχεται μεγάλες ποσότητες νερού από τους γύρω λόφους

478 π.Χ.
Με την κατασκευή του Θεμιστόκλειου τείχους η κοίτη του Ηριδανού σταθεροποιείται με ένα τεχνητό κανάλι κατασκευασμένο με πλίνθους

117-138 μ.Χ. Επί Αδριανού (117-138) αποφασίζεται ο εγκιβωτισμός του. Το ποτάμι καλύφθηκε από πλινθόκτιστο θόλο (αυτός που είναι ορατός στην πλατεία Μοναστηράκι και στον υπόγειο σταθμό του Μετρό), ενσωματώθηκε και μετατράπηκε σε υπόνομο

1992 - Κατά τη διάρκεια έργων του Μετρό της Αθήνας ανακαλύφθηκε ο υπόγειος ποταμός ακριβώς δίπλα στην πλατεία Συντάγματος, 6 μ. κάτω από την επιφάνεια του εδάφους.

Δεύτερο μισό του 6ου αι. π.Χ.
Ο Ηριδανός με δύο κανάλια συνδέεται με τον μεγάλο πεδινό ποταμό

394 π.Χ.
Η κοίτη του ποταμού διευθετείται εκ νέου

307 π.Χ.
Η κοίτη του ποταμού διευθετείται ακόμη μια φορά

86 π.Χ.
Άλωση της Αθήνας από τον Ρωμαίο στρατηγό Σύλλα. Μαζική καταστροφή κτιρίων και οχυρώσεων καθώς και των καναλιών του Ηριδανού. Ο ποταμός ανεμπόδιτος επιστρέφει στην παλιά κοίτη

1960
Η κοίτη του Ηριδανού στην περιοχή του Κεραμεικού ανακαλύφθηκε κατά τη διάρκεια των αρχαιολογικών ανασκαφών. Αυτό είναι το μόνο σημείο όπου μπορεί να δει ο σημερινός επισκέπτης την κοίτη, η οποία έχει περιστασιακή ροή

Σήμερα 2021 - Στο σταθμό «Μοναστηράκι» του ΜΕΤΡΟ οι επισκέπτες μπορούν να δουν τα απομεινάρια της θολοσκεπαστής κοίτης, έργο των ρωμαϊκών χρόνων.

Χάρτης της πόλεως των Αθηνών από το 3500π.Χ. μέχρι το 600 π.Χ. πηγή: Ι. Τραυλός

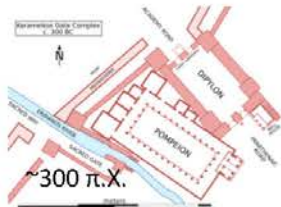

Αναπαράσταση. Η Αθήνα τον 4ο αιώνα π.Χ. στην περιοχή του Δίπυλου. Αριστερά ο Ηριδανός.

Στα προϊστορικά χρόνια ο Ηριδανός συχνά πλημμυρίζει, καθώς σε καταρρακτώδεις βροχές δέχεται μεγάλες ποσότητες νερού από τους γύρω λόφους

478 π.Χ. Με την κατασκευή του Θεμιστόκλειου τείχους η κοίτη του Ηριδανού σταθεροποιείται με ένα τεχνητό κανάλι κατασκευασμένο με πλίνθους

~300 π.Χ.

117-138 μ.Χ. Επί Αδριανού (117-138) αποφασίζεται ο εγκιβωτισμός του. Το ποτάμι καλύφθηκε από πλινθόκτιστο θόλο (αυτός που είναι ορατός στην πλατεία Μοναστηράκι και στον υπόγειο σταθμό του Μετρό), ενσωματώθηκε και μετατράπηκε σε υπόνομο

1992 - Κατά τη διάρκεια έργων του Μετρό της Αθήνας ανακαλύφθηκε ο υπόγειος ποταμός ακριβώς δίπλα στην πλατεία Συντάγματος, 6 μ. κάτω από την επιφάνεια του εδάφους.

Δεύτερο μισό του 6ου αι. π.Χ. Ο Ηριδανός με δύο κανάλια συνδέεται με τον μεγάλο ποταμό Κηφισό

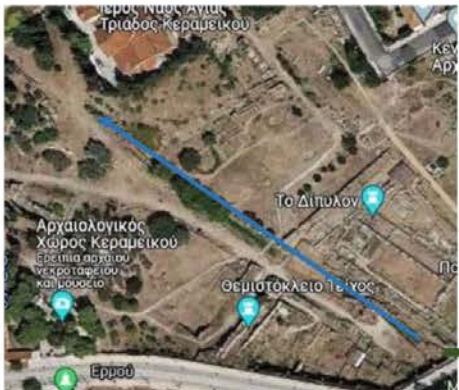
394 π.Χ. Η κοίτη του ποταμού διευθετείται εκ νέου
307 π.Χ. Η κοίτη του ποταμού διευθετείται ακόμη μια φορά

86 π.Χ. Άλωση της Αθήνας από τον Ρωμαίο στρατηγό Σύλλα. Μαζική καταστροφή κτιρίων και οχυρώσεων καθώς και των καναλιών του Ηριδανού. Ο ποταμός ανεμπόδιτος επιστρέφει στην παλιά κοίτη

1960 Η κοίτη του Ηριδανού στην περιοχή του Κεραμεικού ανακαλύφθηκε κατά τη διάρκεια των αρχαιολογικών ανασκαφών. Αυτό είναι το μόνο σημείο όπου μπορεί να δει ο σημερινός επισκέπτης την κοίτη, η οποία έχει περιστασιακή ροή

Σήμερα 2021 - Στο σταθμό «Μοναστηράκι» του ΜΕΤΡΟ οι επισκέπτες μπορούν να δουν τα απομεινάρια της θολοσκεπής κοίτης, έργο των ρωμαϊκών χρόνων.

Σήμερα 2021. Τμήμα της κοίτης του Ηριδανού στον Κεραμεικό, με Πικροδάφνες, Πλατάνια κ.ά.

Ο Κεραμεικός με τον Ηριδανό (βλ. μπλε γραμμή). Πηγή Google.

Φτιάξαμε την ιστοριογραμμή του Ηριδανού

Χρησιμοποιώντας word, PDF, Power Point, εικόνες JPEG.

Σχηματίσαμε τον άξονα του χρόνου, είτε με γραμμή είτε με σχήμα.

Τοποθετήσαμε πάνω στον άξονα τις βασικές ημερομηνίες ή τα γεγονότα, αφήνοντας αρκετό διάστημα ανάμεσά τους, για να τοποθετηθούν στη συνέχεια φωτογραφίες, πλαίσια κειμένου ή και δευτερεύουσες ημερομηνίες.

Συγκεντρώσαμε πληροφορίες σε πλαίσια κειμένου, σε ένα αρχείο σε σχέση με τις βασικές ημερομηνίες που έχουμε επιλέξει. Οι πληροφορίες πρέπει να είναι ολιγόλογες, «τηλεγραφικές».

Τοποθετήσαμε τα πλαίσια κειμένου πάνω και κάτω από τον άξονα, αφήνοντας κενά για να μπουν στη συνέχεια οι εικόνες.

Σώσαμε, σε διάφορα στάδια το αρχείο, ξεκινώντας από word και μετά σε PDF και JPEG, και επαναλαμβάνουμε τη διαδικασία ώστε να έχουμε κάθε φορά ένα νέο «καμβά» πάνω στον οποίο θα δουλεύουμε με όχι μεγάλο αρχείο. Σώζουμε συχνά για να έχουμε διαθέσιμο το υλικό μας αν κάτι πάει λάθος στη συνέχεια και θελήσουμε να επιστρέψουμε σε αυτό.

Προσθέσαμε βέλη, γραμμές ενώνοντας εικόνες, ημερομηνίες, πλαίσια κειμένου, κ.λπ.
Προσθέσαμε τίτλο.

Ευχαριστούμε πολύ.

Το υλικό αυτό σχεδιάστηκε από τη
Μαρία Ρουσομουστακάκη